

عنوان مقاله:

رقابت دبیران خراسانی و عراقی در دیوانسالاری غزنوی

محل انتشار:

تاریخ اسلام و ایران، دوره 24، شماره 23 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسنده:

محسن مومنی

خلاصه مقاله:

روی کار آمدن حکومت غزنویان در شرق ایران و تلاش آنان برای تشکیل حکومتی مقتدر، نیاز به استفاده از دبیران ایرانی را برای آنان ضروری ساخت. با فروپاشی سامانیان، بیشتر دبیران شاغل در درون دیوان های سامانیان که از نخبگان خراسانی بودند، در دیوان های غزنوی به کار گرفته شدند؛ بنابراین دبیران خراسانی قدرت بلامنازع در حکومت غزنویان شدند. در سال 420 ه.ق، با حمله ی محمود غزنوی به ری و شکست شاخه ی جبال از حکومت آل بویه، تعدادی از نخبگان دیوانی منطقه ی عراق عجم که در دیوان های آل بویه شاغل بودند، وارد دیوان های غزنویان شدند. این موضوع واکنش و رقابت دبیران خراسانی را به دنبال داشت. این رقابت ها بازتاب خاصی در متون ادبی و تاریخی این دوره ، مانند تاریخ بیهقی، داشت. مسئله ی اصلی پژوهش حاضر ، ریشه یابی اختلافات این دو گروه است. سوال اصلی پژوهش این است که آیا اختلاف های مذهبی بر رقابت این دو گروه تاثیر داشته اند و این رقابت ها چه پیامدهایی داشتند. درنهایت، تلاش دو گروه برای تسلط بر دیوان های غزنویان به دلایلی با غلبه ی خراسانی ها که توانستند سلطان مسعود را نیز با خود همراه سازند، پایان یافت؛ اما این پایان کار نبود و این رقابت ها در حکومت سلجوقیان نیز ادامه یافتند.

کلمات کلیدی:

بیهقی، خراسان، عراق عجم، دیوانسالاری، غزنویان، نخبگان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/895405>

